

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vitæ Pontificum Romanorum

Ex Antiquis Monumentis Collectae

Sandini, Antonio

Bambergae, 1753

XXIV. S. Stephanus I. Anno Christi 257. Galli Et Volusiani Imperator. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65446](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65446)

an. 253. *nelium confictæ à Novatiano. Cum*
 9. 3. *annum unum, menses quatuor & dies*
duodecim in Pontificatu vixisset, anno
 257. IV. Nonas Martii confectus
 cruciatibus vitam posuit.

ANNOTATIONES.

(1) S. Hieronymus de Script Eccl. ex-
 tremo cap. 66.

(2) Quemadmodum Euaristus cavit, ut
 septem Diaconi *custodirent Episcopum*
pradicantem propter stylum veritatis,
 testimonium scilicet veræ ac sanæ prædi-
 cata ab eo doctrinæ; ita Lucius duos Pres-
 byteros, & Diaconos tres Episcopo co-
 mites adjunxit *propter testimonium Ec-*
clesiasticum, ut nimirum de vita ejus ac
 moribus respondere malevolis ac testari
 possent. Nam *propter malevolos, juxta*
Apostolum, oportet Episcopum & testi-
monium habere bonum ab iis, qui foris
sunt, ut est in cap. *Jubenus* 60. de
 consecrat. dist. 1. ubi hoc Lucii decretum
 recitatur & exponitur.

XXIV.

S. STEPHANUS I.
 ANNO CHRISTI 257.
 GALLI ET VOLUSIANI
 IMPERATOR. 4.

Bar. an. 257. 9. 6. **S**TEPHANUS Julii seu Jobii filius,
 Romanus, qui Pontificibus Cor-
 nelio

nello & Lucio Romanæ Ecclesiæ Archidiaconus fuerat, Vicarius & Successor eorum factus est (1) anno 257. V. Idus Martii. Est in Libro Pontificali, eum decrevisse, ut Sacerdotes & Levitæ vestibus sacris uterentur in Ecclesia tantum. Eundem Syriarum provinciis & Arabia identidem necessaria suppeditasse, restatur Dionysius Alexandrinus apud Eusebium lib. 7. cap. 5. (2) Eodem genere Pontificatum, agitata est controversia: Num qui ab Hæreticis baptizati erant, cum ad Catholicam Ecclesiam se conferrent, essent denudò baptizandi. S. Cyprianus Carthaginensium Episcopus cum Africanis, & Firmilianus Cæsareæ in Cappadocia Antistes cum plurimis Episcopis Orientalibus, collatum ab hæreticis baptismum iterandum esse, non modò affirmarunt, sed etiam habitis in Africa & Asia Conciliis confirmarunt. (3) Stephanus nihil adversus traditionem, qua jam inde ab ultimis temporibus obtinuerat, innovandum ratus, gravissimè id tulit. Eâ solâ traditione fretus illis obstitit fortiter, nullòque inflicto anathemate omnes Sandini Vitæ Pontif. F eorum

Bar. an.
258. §.
11. 38.
52.

Euseb. 1.
7. c. 3.
Bar. an.
259. §. 1.
Pag. an.
256. §. 4.
6. 9. 12.

eorum conatus elusit, constanter professus, baptismum etiam ab hæreticis ritè administratum ratum esse debere. (4) *Si quis ergo, inquit apud Cyprianum epist. 74. à quacunque hæresi venerit ad nos, nihil innovetur, nisi quod traditum est, ut manus illi imponatur in pœnitentiam. Traditum autem erat, ac talis per omnia consuetudo tenebatur, ut baptismus Christi, hoc est formâ à Christo institutâ collatus, non nisi Christi baptismus haberetur, etiamsi apud hæreticos vel schismaticos datus fuisse probaretur.* (5) Stephanus igitur, qui baptismum Christi in nullo iterandum esse censebat, (6) rectè censebat, & secundùm traditionem Apostolorum: quandoquidem consuetudo illa, qua opponebatur Cypriano, ab eorum traditione exordium sumpsisse credenda est, sicut sunt multa, quæ universa tenet Ecclesia, & ob hoc ab Apostolis præcepta benè creduntur, quamquam scripta non reperiantur. (7) Itaque Concilium, quod Augustinus Plenarium sæpius appellat, sive illud sit Arelatense I. celebratum anno 314. sive Nicænum I. Oecumenicum, habitum anno 325. utrumque

que ante natum Augustinum, controversiam omnem secundum Stephani sententiam diremit. (8) Audet tamen Joannes Launojus lib. 8. epist. 15. §. 4. Stephanum criminari eâ voce: *Stephanus hereticorum baptismum admittebat quemcunque.* Falsum. Ipsi enim Stephani adversarii Cyprianus & Firmilianus, præterquamquod nihil tale ei unquam objiciunt, eundem etiam fatentur ad veram baptismi rationem exquiri voluisse, non quis baptismum ministrasset, sed cujus nomine, auctoritate, quibus verbis ministrasset. Cyprianus epist. 74. ait, Stephanum *tribuere effectum baptismi majestati nominis, ut qui in nomine Jesu Christi ubicunque & quomodocunque baptizantur, innovati & sanctificati judicentur.* Firmilianus verò in epistola ad Cyprianum: *Illud quoque ab Inter Cyprianicas 75. surdum, inquit, quòd non putat, querendum esse, quis sit ille, qui baptizaverit, eoquòd qui baptizatus sit, gratiam consequi potuerit invocatâ Trinitate nominum Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Ita falsum erit illud etiam, quod dicunt aliqui, Stephanum de-

F 2 cre-

crevisse, baptismi Sacramentum solius Christi nomine rectè administrari. Apparet ex his Luanojus audacior Petiliano hæretico Donatista, qui, cum Romana Ecclesia per ordinem commemoraret Episcopos, inter eos commemoravit & Stephanum, quos Episco-

Bar. an. 260. §. 2. Gessit autem annos tres, menses totidem, dies duos & viginti. Namque interfectus dicitur anno 260. IV. Nonas Augusti, sæviante octavâ adversus Christianos persecutione. (10)

ANNOTATIONES.

(1) Cyprianus epist. 67.

Bellarminus de Rom. Pont. lib. 2. cap. 17. *Vicarius Petri dicitur summus Pontifex, quoniam S. Petrus adhuc vivit, & gubernacula Ecclesiæ non reliquit, ut ait S. Leo serm. 2. de anniversario assumptionis suæ.* Baronius ad an. 740. §. 4. in margine *Sic usurpatur improprie vox ista Vicarius usu loquendi illius temporis, quod loco Petri Christi vicem Papa gerat in terris.* Et ad an. 880. §. 16. recitat epistolam Joannis VIII. qui vocat se *Vicarium B. Petri.* Vide Petri Coustant Præfationem tom. 1. Epist. Rom. Pont.

Pont. part. 1. §. 12. 13. 14. & Indicem rerum memorabilium, quæ in tomis Conciliorum Harduini continentur, tom. XI. pag. 1392.

(2) Servato scilicet more institutõque Romanorum, quem idem Eusebius l. 4. cap. 23. ab ipso Christianæ religionis exordio ad suam usque ætatem *perpetuò custoditum* scribit, ut *Ecclesiis plurimis etiam remotis necessaria vita subsidia transmitterentur*. Eandem ob causam S. Soter commendatur ab Dionysio Episcopo Corinthiorum.

(3) Primus hujus sententiæ auctor non est Cyprianus, ut scribit Eusebius lib. 7. Hist. Eccl. cap. 3. sed decessor ejus Agrippinus, ut docet S. Cyprianus Epist. 71. & 73. S. Augustinus lib. 3. de bapt. contra Donat. cap. 2. & 12. S. Vincentius Lirinensis in Commonitorio cap. 6.

Facundus lib. contra Mocianum pag. 596. apud Sirmondum tom. 2. edit. Venedæ: *Stephani potius, quàm Cypriani sententiam tenet Ecclesia, non solum de non rebaptizandis hæreticis, verùm etiam de rebaptizantibus non ferendis.*

S. Augustinus epist. 93. aliàs 48. cap. 10. *Cyprianus sensisse aliter de baptismo, quàm forma & consuetudo habebat Ecclesia, non in canonicis, sed in suis & concilii litteris inveniuntur: correxisse autem istam sententiam non invenitur;*

non incongruenter tamen de tali viro existimandum est, quod correxerit, & fortasse suppressum sit ab eis, qui hoc errore nimium delectati sunt, & tanto velut patrocinia carere noluerunt. Quamquam non desunt, qui hoc Cyprianum prorsus non sensisse contendunt, sed sub ejus nomine à presumpторibus atque mendacibus fuisse confictum. Vide disputationes criticas in duas celeberrimas epistolas Firmiliani & Cypriani adversus decretum S. Stephani Papæ I. De non iterando hæreticorum baptismo; quibus unam & alteram à Donatistis fuisse confictam demonstrat Raymundus Missorius.

Nat. Alexander in Hist. Eccl. Sac. III. dissertat. 12. art. 4. concludit, minimè excusari S. Cyprianum aliòsque Episcopos, si quæstio erat de Fide: Denique si res fidei visa esset, non fuisset necessarium universæ Ecclesiæ Concilium, ut inexcusabiles essent Africani & Orientales, qui hæreticos rebaptizabant. Siquidem non excusantur, qui errorem contra Fidem à Sede Apostolica damnatum pertinaciter propugnant, etiam ante Concilii Oecumenici celebrationem, ut in causa Pelagianorum videre est, quibus spem Concilii generalis adimit S. Augustinus.

(4) S. Augustinus lib. 5. de bapt. cont. Donat. cap. 25. Stephanns abstinendos

puta.

putaverat, qui de suscipiendis hereticis
 priscam consuetudinem convellere cona-
 rentur . . . Ita quamvis commotius,
 sed tamen fraternè indignarentur, vicis
 tamen pax Christi in cordibus eorum, ut
 nullum inter eos schismatis malum orire-
 tur. Et lib. 6. cap. 1. Ista questio con-
 tra veterem consuetudinem disputationi-
 bus salvâ charitate altercantibus discu-
 tiebatur. Et lib. de unico baptismo con-
 tra Petilianum cap. 14. Cum ergo Ste-
 phanus non solum non rebaptizaret he-
 reticos, verum etiam hoc facientes, vel
 ut fieret, decernentes excommunicandos
 esse censeret, sicut aliorum Episcoporum,
 & ipsius Cypriani litteræ ostendunt; ta-
 men cum eo Cyprianus in unitatis pace
 permansit . . . Nec ulla facta est a Cy-
 priano, & eis, qui pariter de baptismo
 sentiebant, ab illorum communione di-
 visio.

Firmilianus è contrario in epist. ad
 Cyprianum, quæ est 75. inter Cypriani-
 cas, ait, Stephanum cum tot Episcopis
 per totum mundum dissensisse, pacem
 cum singulis vario discordia genere rum-
 pentem, modò cum Orientalibus, modò
 vobiscum, qui in meridie estis. At ver-
 bis Firmiliani detrahunt fidem ea, quæ
 ibidem falsa & injuriosa loquitur in Ste-
 phanum

phanum, ut propterea dici possit, eum fe-
 veritate Stephani anathema mimitantis com-
 motum vehementiùs, quàm par erat, mi-
 nas ipsas tanquam anathema expostulare.
 Itaque Augustino rem sine ulla animi per-
 turbatione narranti magis credunt Petrus
 Coustant in Dissertat. *quâ vera Stephani
 circa receptionem hæreticorum sententia
 explicatur*, tom 1. Epist. Rom. Pontif.
 pag. 227. Natalis Alexander dissertat. 12.
 in Hist. Eccl. Sæc. III. Schelstratus part. 2.
 Antiquitatis illustrata dissertat. 1. cap. 5.
 art. 2. & Bellarminus lib. 1. de Conciliis
 cap. 10.

Baronius ad an. 258. §. 15. 16. 44. 46.
 vult, ab Stephano anathematizatos esse
 omnes præter Cyprianum, quod hic *sapius
 fuerat contestatus, se in omnibus, ac
 cum omnibus pacem servaturum, quan-
 tumlibet essent sue ipsius sententia adver-
 santes.* Et ad an. 258. §. 47. & 51. item
 ad an. 259. §. 1. & 2. videtur affirmare,
 Cyprianum, & Firmilianum errorem ante
 mortem deposuisse.

(5) S. Augustinus lib. 3. De baptismo
 cap. 2. num. 3.

(6) Idem de unico baptismo cap. 14.
 num. 23.

(7) Idem lib. 5. de baptismo cap. 23.
 num. 31.

(8) S. Augustinus non modò dicit
Plenarium, sed etiam *Plenarium totius
 Orbis Concilium* lib. 1. de bapt. cont.
 Donat.

Donat. cap. 7; *Universa Ecclesia Concilium* lib. 2. cap. 9; *Concilium Catholicum Orbis terrarum* lib. 6. cap. 13; quo modo vocari non posse Arelatense I. sine ulla hæsitatione affirmaverim, nisi id ambigeretur inter peritissimos. Neque injuriâ ambigitur. Nam Concilium Arelatense I. can. 8. controversiam omnem tollit quidem apertissimè: at non videtur esse *Concilium totius Orbis, universa Ecclesia, & catholicum Orbis terrarum*: è diverso tale revera est Concilium Nicænum I. sed in hoc non dirimitur controversia ita clarè: colligitur solummodò ex can. 8. & 19. eandem fuisse Nicæni atque Arelatensis Concilii sententiam, omnes scilicet hæreticos suscipiendos esse sinè baptismo, iis tantùm exceptis, qui non baptizarent formâ à Christo Domino præscriptâ. Vide annotat. 5. ad S. Silvestrum.

(9) S. Augustinus de unico Baptismo cap. 14. num. 23.

(10) Excitata à Valeriano & Gallieno Octava est Hieronymo de Script. Eccl. cap. 67. Sulpicio Severo lib. 2. Hist. sacra cap. 32. & Orosio lib. 7. cap. 22. Baronius ad an. 259. §. 6. & 7. *Durâsse hanc annos*

Persecutio VIII.

res & menses sex. auctor est Dionysius Alexandrinus, qui (apud Eusebium lib. 7. cap. 10.) eam tradit quievisse, cum Valerianus à Persis captus est. Hac autem persecutio usque adeò sevit, ut Dionysius Alexandrinus, quem diximus,

F 5

qui